

Tantárgy elnevezése: Általános jogtan

Tantárgy Neptun-kódja: ÁKÁKIO08

Oktatásért felelős oktatási szervezeti egység megnevezése:
Kormányzástani és Közpolitikai Tanszék

Oktatásért felelős oktatási szervezeti egység adminisztrátorának neve, email elérhetősége: Török Erika Torok.Erika@uni-nke.hu, 06-1-432-9000/20103

Tantárgyfelelős oktató neve, beosztása: Dr. Szerletics Antal adjunktus

Tantárgyfelelős oktató email elérhetősége: Szerletics.Antal@uni-nke.hu

A kurzus további oktatóinak neve, email elérhetőségeik:
Dr. Szerletics Antal Szerletics.Antal@uni-nke.hu

A tantárgy óraszám, a foglalkozás típusa:
Nappali: heti 2 óra előadás + 1 óra szeminárium (félévente 30+15)
Levelező: 15 óra/félév

A foglalkozások kezdési időpontjai, helyszíne:

Nappali:

Hétfő: 14:00 – 15:45

Ludovika Főépület III. előadó Lőrincz Lajos terem

Levelező:

2020. 03. 14. 15:00 – 18:45 Oktatási Központ 114-115. terem

2020. 03. 27. 16:00 – 19:45 Oktatási Központ 119. terem

2020. 05. 09. 13:00 – 16:45 Oktatási Központ 114-115. terem

2020. 05. 16. 15:00 – 17:45 Oktatási Központ 114-115. terem

A foglalkozásokon való részvétel követelményei, hiányzások maximális száma:
Kötelező jelenlét a foglalkozások legalább 75 százalékán.

A tantárgy szakmai tartalma (magyar nyelven)

A tantárgy célja, hogy a jogrendszerrel kapcsolatos alapvető dogmatikai ismereteket közvetítsen a hallgatók számára. A hallgatók a tantárgy keretében megismerik a jog alapfogalmait, a jogrendszer működésével kapcsolatos alapvető összefüggéseket, illetve elsajátítják a jogalkotásra, a jogalkalmazásra és a jogszabályok tartalmi/formai követelményeire vonatkozó legfontosabb ismereteket. A kurzus második felében a jogelméleti gondolkodás főbb történeti csomópontjai és a fontosabb jogelméleti irányzatok kerülnek bemutatásra (antik, középkori és újjáéledt természetjog, jogi pozitivizmus, szociológiai jogelméletek). Megkülönböztetett figyelmet fordítunk a XX. századi angol-amerikai szerzők munkásságára (többek közt Herbert Hart, Ronald Dworkin, Lon Fuller és John Finnis műveire) illetve a 'kortárs' irányzatok tárgyalására (jog és irodalom, a jog közgazdaságtani elemzése, kritikai jogi iskola, feminista jogelméletek). A félév során tárgyalt fontosabb témakörök: a társadalmi normák típusai és sajátosságai, a jog mint állami normarendszer jellegzetességei, a jogi norma fogalma és logikai szerkezete, a jogi normák típusai, a jogszabály és a jogszabályi hierarchia, a jogszabályok érvényessége és hatálya, a jogalkalmazás folyamata és szakaszai, a

jogértelmezés módszerei, a jogalkotási eljárás, a jogrendszer fogalma és szerkezete (a jogrendszer vertikális és horizontális tagozódása), a jogcsaládok és főbb jellegzetességeik, a jogosultságok (alanyi jogok) elméleti kérdései, a jogelméleti gondolkodás főbb történeti csomópontjai, az antik és a keresztény természetjog, a jogi pozitívizmus kialakulása és alakváltozatai, Herbert Hart és Ronald Dworkin munkássága, a szociológiai jogelméletek, kritikai és feminista jogelmélet, jog és irodalom, a jog közgazdaságtani elemzése.

A tantárgy szakmai tartalma (angol nyelven)

The aim of this course is to provide students with basic dogmatic knowledge of the legal system. During the course, students will familiarise themselves with the fundamental legal concepts and the main relations with respect to the operation of the legal system; they will also learn about the most important aspects of legislation, adjudication (application of legal norms) and the formal/substantive requirements of legal rules. During the second half of the course, we will discuss the historical milestones of legal thinking and the major trends of legal theory (e.g. the antique, medieval and modern forms of natural law, legal positivism and sociological jurisprudence). We will pay special attention to the works of modern English and American authors (including Herbert Hart, Ronald Dworkin, Lon Fuller and John Finnis) and to certain contemporary theoretical trends (law and literature, law and economics, critical legal studies, feminist jurisprudence). Subjects to be discussed during the course include: types and characteristics of social rules, characteristics of law as a system of state norms, the concept and structure of legal rules, types of legal rules, hierarchy of legal rules, validity and applicability of legal rules, the process and phases of adjudication, methods of legal interpretation, the process of legislation, the concept and structure of legal system, legal families and their main characteristics, theory of rights, major historical milestones in legal theory, antique and medieval (Christian) *iusnaturalism*, the evolution and different versions of legal positivism, the theories of Herbert Hart and Ronald Dworkin, sociological jurisprudence, critical and feminist legal studies, law and literature, law and economics.

Az elérendő kompetenciák (magyar nyelven)

A kialakítandó kompetenciák: a főbb jogelméleti irányzatokra vonatkozó ismeretek elsajátítása; a jogrendszerrel kapcsolatos analitikus és kritikai gondolkodás fejlesztése; a hallgatók argumentációs, probléma-felismerési és problémamegoldó képességeinek fejlesztése; jártasság a nehéz esetek komplex (jogi, erkölcsi, szociológiai stb.) szempontú megközelítésében.

Az elérendő kompetenciák (angol nyelven)

Competencies to be formed during the course: knowledge of the main trends of legal theory; development of analytical and critical thinking concerning the legal system; improving the students' argumentative, problem-identifying and problem-solving skills; ability to approach hard cases from a complex (i.e. legal, moral, sociological, etc.) perspective.

A tantárgy tematikája

1. Bevezetés. Jog, erkölcs, szokás: a társadalmi normák és a jogi norma sajátosságai.
2. Jogi norma, jogtétel, jogszabály. A jogi norma fogalma, szerkezete és típusai. A jogszabályok érvényessége és hatálya.
3. A jogrendszer fogalma és szerkezete. A jogrendszer vertikális és horizontális tagozódása.
4. A jogcsaládok. A római-germán és a common law jogcsalád főbb jellegzetességei.
5. A jogképződés lehetséges módjai. A jogalkotási eljárás (a törvényhozás és a rendeletalkotás).
6. A jogalkalmazás folyamata és szakaszai. A jogalkalmazás formalista és realista modellje. A jogértelmezés módszerei.

7. A jogosultságok (alanyi jogok) elméleti kérdései. Jogosultságok, törvényes jogok, emberi jogok. Az emberi jogok megalapozása és tételes joggá válása.
8. A jogelméleti gondolkodás főbb történeti csomópontjai. A jogelméleti irányzatok csoportosítása.
9. Az antik és a középkori természetjogi gondolkodás.
10. A jogi pozitívizmus kialakulása. A törvénypozitivisták és Hans Kelsen jogelméleti munkássága.
11. Herbert Hart mérsékelt jogi pozitívizmusa.
12. Ronald Dworkin jogelmélete. Az újjáéledt természetjog főbb képviselői (G.Radbruch és J. Finnis).
13. A szociológiai jogelméletek és a történeti jogi iskola. A szabadjogi iskola és az amerikai jogi realizmus.
14. Újabb irányzatok a jogelméleti gondolkodásban. A kritikai és a feminista jogelmélet. A 'jog és irodalom' és a 'jog és közgazdaságtan' irányzatai.
15. Összefoglalás.

A félévközi feladatok, az ismeretek ellenőrzésének rendje

Két zárthelyi dolgozat a félév során.

Az aláírás és a kreditek megszerzésének pontos feltételei

A szemináriumi aláírás megszerzésének feltétele: kötelező jelenlét, aktív órai munka, zárthelyi dolgozat sikeres teljesítése. A tantárgy szóbeli vizsgával (kollokviummal) zárul.

A kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke, azok hozzáférhetőségének pontos megjelölésével (melyik weboldal?, melyik jegyzetbolt?)

Kötelező irodalom:

1. Szabó Miklós (szerk.): Bevezetés a jog- és államtudományokba (Miskolc, Bíbor Kiadó, 2012, ötödik, átdolgozott kiadás) ISBN 9789639988460, pp. 343.
2. Szabó Miklós (szerk.): Fejezetek a jogbölcseleti gondolkodás történetéből (Miskolc: Bíbor Kiadó, 2004, ISBN 9639466670, pp. 311)

Ajánlott irodalom:

1. Fekete Balázs – Fleck Zoltán (szerk.): Tanulmányok a kortárs jogelmületről (Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2015)
2. Jakab András: A magyar jogrendszer szerkezete (Budapest - Pécs: Dialóg Campus, 2007)
3. Michael J. Sandel: Mi igazságos... és mi nem? A helyes cselekvés elmélete és gyakorlata (Budapest: Corvina, 2012)
4. Szabó Miklós: Ars Iuris. A jogdogmatika alapjai (Miskolc: Bíbor Kiadó, 2005)
5. Szilágyi Péter: Jogi alaptan (Budapest: ELTE Eötvös Kiadó, 2014)
6. Takács Péter: John Austin és a klasszikus analitikus iskola jogelmélete (Budapest: ELTE-ÁJK, 2010)
7. Tóth J. Zoltán: Állam- és jogelmélet (Budapest: Patrocínium, 2019)

A kötelező és ajánlott irodalom jegyzéke (angol nyelven)

Raymond Wacks: *Understanding Jurisprudence – An Introduction to Legal Theory* (2nd edition, Oxford, Oxford University Press, 2009)